

На основу члана 22. тачка 3), члана 33. и члана 196. став 5. Закона о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности („Службени гласник РС”, бр. 95/18 и 10/19) и члана 15. тачка 4) Статута Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије („Службени гласник РС”, број 9/19),

Одбор Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије на седници одржаној 26. децембра 2019. године, донео је

ПРАВИЛНИК

о условима за категоризацију радијационих делатности

"Службени гласник РС", бр. 94 од 27. децембра 2019. 133 од 31. децембра 2021, 30 од 4. марта 2022, 113 од 14. октобра 2022, 81 од 22. септембра 2023, 28 од 28. марта 2025.

Предмет

Члан 1.

Овим правилником ближе се прописују услови за категоризацију радијационих делатности.

Услови за категоризацију радијационих делатности из става 1. овог члана утврђени су према критеријумима за процену ризика и односе се на утицај радијационе делатности на здравље изложених радника и појединаца, становништва и животну средину као и на врсту делатности.

Критеријуми за процену ризика

Члан 2.

Критеријуми за процену ризика радијационе делатности су нарочито:

- 1) подаци о изворима зрачења и просторијама у којима се користе, као и начин управљања изворима;
- 2) доступна дозиметријска мерења и подаци о излагању;
- 3) изложеност радника, становништва и животне средине;
- 4) ниво медицинског излагања (за радијационе делатности у медицини);
- 5) сложеност делатности;
- 6) технички захтеви који се односе на изворе зрачења и пратећу опрему;
- 7) мере за заштиту изложених радника, становништва и животне средине;
- 8) путеви излагања као последица обављања делатности при редовном раду и одступању од редовног рада;
- 9) испуштање ефлуената;
- 10) настајање радиоактивног отпада;
- 11) евидентирани ванредни догађаји и радиолошке ванредне ситуације;
- 12) процена излагања у нормалним условима и у случају ванредног догађаја;
- 13) мере физичко-техничке заштите и друге мере безбедности извора зрачења;

14) транспорт извора зрачења;

15) искуства у обављању радијационе делатности.

Директорат примењује критеријуме за процену ризика радијационих делатности у зависности од врсте делатности за коју је Директорату поднет захтев за издавање одобрења.

Категорије радијационих делатности

Члан 3.

Радијационе делатности се категоришу на основу критеријума из члана 2. овог правилника као радијационе делатности ниског ризика, радијационе делатности умереног ризика и радијационе делатности високог ризика.

Списак радијационих делатности из става 1. овог члана са категоријама, одобрених до дана ступања на снагу овог правилника, дат је у Табели 1. у Прилогу 1. овог правилника и чини његов саставни део.

Директорат може, у случајевима када то захтевају мере радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности, оправдану радијациону делатност сврстати у категорију вишег радијационог ризика у односу на категорију ризика из Табеле 1. из Прилога 1. овог правилника, о чему доноси решење.

За оправдане радијационе делатности које нису наведене у Табели 1. у Прилогу 1. овог правилника Директорат ће на захтев правног лица или предузетника извршити категоризацију делатности на основу критеријума за процену ризика, из члана 2. овог правилника и о томе донети решење.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 4.

Даном ступања на снагу овог правилника ставља се ван снаге Информација о категоризацији делатности од 22. марта 2019. године.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Председница Одбора,

Маја Гојковић, с.р.

НАПОМЕНА ИЗДАВАЧА:

Одлуком о измени и допуни Правилника о условима за категоризацију радијационих делатности ("Службени гласник РС", број 81/2023) Табела 1 замењена је новом табелом (види тачку 1. Одлуке - 81/2023-80).

Одлуком о изменама и допунама Правилника о условима за категоризацију радијационих делатности ("Службени гласник РС", број 28/2025) Табела 1 замењена је новом табелом (види тачку 1. Одлуке - 28/2025-135).

ТАБЕЛА 1. Категоризација радијационих делатности

ОБЛАСТ ПРИМЕНЕ	РАДИЈАЦИОНА ДЕЛАТНОСТ		КАТЕГОРИЈА
			Ризик
МЕДИЦИНА			
1. Дијагностика у медицини	Коришћење рендген	за снимање и/или	Умерен

	апарата	просветљавање	
		за мамографију	Умерен
		за компјутеризовану томографију	Висок
		за остеоденситометрију	Низак
	Коришћење рендген апарата за испитивање <i>in vitro</i> узорака ткива		Низак
	Коришћење отворених извора у радиоимунолошкој лабораторији		Низак
2. Терапија у медицини	Коришћење рендген апарата	ортоволтажни рендген апарати	Висок
	Коришћење линеарних акцелератора		Висок
	Коришћење затворених извора	Со-60	Висок
		Средњедозна брахитерапија (<i>MDR</i>)	Висок
		Високодозна брахитерапија (<i>HDR</i>)	Висок
	Коришћење отворених извора у нуклеарној медицини		Висок
3. Интервентне процедуре у медицини	Коришћење рендген апарата		Висок
4. Озрачивање крвних узорака	Коришћење затворених извора		Висок
	Коришћење рендген апарата		Умерен
СТОМАТОЛОГИЈА			
5. Дијагностика у стоматологији	Коришћење рендген апарата	за интраорално снимање	Низак
		за ортопантомографска снимања	Низак
		за ортопантомографска и <i>СВСТ</i> снимања	Умерен
ВЕТЕРИНАРСКА МЕДИЦИНА			
6. Дијагностика у ветеринарској медицини	Коришћење рендген апарата	— за снимање и просветљавање	Низак
		— за компјутеризовану томографију	Умерен

ПРИВРЕДА			
7. Анализа садржаја материјала и предмета	Коришћење рендген апарата и то: <i>XRF, EDXRF, XRD</i>		Низак
	Коришћење затворених радиоактивних извора		У складу са Табелом 2.
8. Индустриска радиографија	Коришћење рендген апарата		Висок
	Коришћење затворених радиоактивних извора		Висок
9. Контрола квалитета, производа и процеса (одређивање дебљине, влаге, нивоа, густине, елиминација статичког електрицитета и др.)	Коришћење рендген апарата		Низак
	Коришћење затворених радиоактивних извора		У складу са Табелом 2.
10. Производња извора зрачења	Производња електричних уређаја који производе јонизујуће зрачење		Умерен
	Производња радиофармацеутика		Висок
	Производња, препакивање и рециклирање затворених извора зрачења	Кат. IV и V	Умерен
		Кат. I, II и III	Висок
11. Рад са изворима зрачења	Монтирање и демонтирање затворених извора зрачења у уређајима са изворима зрачења	Кат. IV и V	Умерен
		Кат. I, II и III	Висок
	Уклањање радиоактивних громобрана		Умерен
12. Рад у бушотинама	Коришћење неутронског генератора		Висок
	Коришћење затворених радиоактивних извора		У складу са Табелом 2.
13. Стерилизација и конзервирање намирница и предмета опште употребе, медицинског прибора, фармацеутских сировина и готових производа	Коришћење затворених радиоактивних извора		У складу са Табелом 2.
14. Сервисирање и поправљање уређаја са изворима зрачења	Сервисирање и поправљање генератора зрачења		Умерен
	Сервисирање и поправљање уређаја у којима су уграђени затворени извори		У складу са Табелом 2.
15. Обрада материјала и производа	Коришћење електронског снопа добијеног помоћу акцелератора		Висок

ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА И ИСТРАЖИВАЊЕ			
16. Научно-истраживачки рад	Коришћење рендген апарата и то: <i>XRF, EDXRF, XRD</i>		Низак
	Коришћење рендген апарата		Умерен
	Коришћење затворених радиоактивних извора		У складу са Табелом 2.
	Коришћење отворених извора зрачења		У складу са Табелом 2.
	Коришћење извора јона/електрона		Низак
17. Образовање	Коришћење рендген апарата		У складу са делатношћу за коју се врши образовање
	Коришћење затворених радиоактивних извора		У складу са Табелом 2.
	Коришћење отворених извора зрачења		У складу са Табелом 2.
ПРОМЕТ И ТРАНСПОРТ			
18. Промет	Генератори зрачења	са складиштењем	Низак
		без складиштења	Низак
	Радиоактивни извори без складиштења		Низак
Промет	Радиоактивни извори са складиштењем	Кат. III, IV, V	Умерен
		Кат. I и II	Висок
19. Транспорт опасне робе класе 7 <i>ADR/RID/ADN</i> (радиоактивне материје)	са транспортним контејнером типа А UN2915, UN3327, UN3332, UN3333		Низак
	LSA UN3324, LSA UN3325		Низак
	SCO UN3326		Низак
	UN2913		Низак
	<i>HASS</i> и фисиони материјал у паковањима UN2916, UN3328, UN2917, UN3329, UN3323, UN3330,		Висок
	уз испуњење посебних услова у паковањима UN2919, UN3331; UF6 у паковањима UN2977, UN2978 и UN3507		Висок
ОСТАЛО			
20. Калибрација и провера инструмената и уређаја	Коришћење рендген апарата		Умерен
	Коришћење затворених радиоактивних извора		У складу са Табелом 2.
	Коришћење отворених извора зрачења		У складу са

		Табелом 2.
21. Контрола робе и пошиљки	Испитивање садржаја пртљага, ручног пртљага, пакета и пошиљки употребом рендгенских уређаја	Низак
	Испитивање садржаја возила и терета употребом акцелератора	Умерен
22. Декомисија радијационих постројења		Висок

ТАБЕЛА 2. Категоризација радијационих делатности према врсти радиоактивног извора

ВРСТА ИЗВОРА		КАТЕГОРИЈА
		Ризик
Затворени извор	Извор категорије I, II и високоактивни затворени извори (HASS)	Висок
	Извор категорије III	Умерен
	Извор категорије IV и V	Низак
Отворени извор	Класа посла I	Висок
	Класа посла II и III	Умерен